Kişiler

Hakem Kurulu (Bilimsel Danışman Kurulu)

Prof. Dr. Ayfer TEZEL, Ankara Üniversitesi Halk Sağlığı AD

Prof.Dr Aygül Akyüz, Koç Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr. Alim KAYA, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Prof. Dr. Ayşe Ferda OCAKÇI, Marmara Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr Fatma ÖZ, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Prof.Dr Füsun TERZİOĞLU, Hacettepe Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr Feray GÖKDOĞAN, İzzet Baysal Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof.Dr Gülşen TERAKYE, Melikşah Üniversitesi Psikiyatri Hemşireliği AD

Prof. Dr. Gülşen VURAL, Gazi Üniversitesi Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr Gülümser KUBİLAY, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr Besti ÜSTÜN, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr. Hatice BOSTANOĞLU, Gazi Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr. Hediye ARSLAN, İstanbul Bilim Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr. Hicran ÇAVUŞOĞLU, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr Hülya OKUMUŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi Doğum Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr. Hülya UÇAR, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi

Prof.Dr. Kafiye EROĞLU, Koç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Doğum Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr Lale BÜYÜKGÖNENÇ, Koç Üniversitesi Sağlık Bilimlari Fakültesi

Prof. Dr Lale TAŞKIN, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Mehtap TAN, Atatürk Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof.Dr Nuran KÖMÜRCÜ, Marmara Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr Nurhan BAYRAKTAR, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof.Dr Nursan ÇINAR, Sakarya Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr. Selma GÖRGÜLÜ, Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Yurdagül ERDEM, Kırıkkale Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof.Dr Sevilay ŞENOL ÇELİK, Hacettepe Üniversitesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr. Suzan YILDIZ, Haliç Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr Zeynep CANLI ÖZER, Akdeniz Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Ayda ÇELEBİOĞLU, Atatürk Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Ayfer ELÇİGİL, Koç Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Candan ÖZTÜRK, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Hemşirelik Bölümü

Doç.Dr Celale Tangül ÖZCAN, GATA Hemşirelik Yüksekokulu Psikiyatri Hemşireliği AD

Doç. Dr. Duygu ARIKAN, Atatürk Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç.Dr Emel EGE, Necmettin Erbakan Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Emine İYİGÜN, GATA Hemşirelik Yüksekokulu

Doç. Dr. Gül ERTEM, Ege Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Handan ZİNCİR, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Doç. Dr. Hatice ÇİÇEK, GATA İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Hatice YILDIZ, Marmara Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Hicran AYDIN BEKTAŞ, Akdeniz Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Hülya BULUT, Hacettepe Üniversitesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç.Dr Leyla Özdemir, Hacettepe Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği ABD

Doç. Dr. Meral Kelleci, Cumhuriyet Üniversitesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği

Doç. Dr. Mukadder MOLLAOĞLU, Cumhuriyet Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Nuran GÜLER, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Doç. Dr. Nurcan Çalışkan, Gazi Üniversitesi Hemşirelik Esasları AD

Prof. Dr. Sabire YURTSEVER, Mersin Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Nurdan DEMİRCİ, Marmara Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr Rana YİĞİT, Mersin Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği

Doç. Dr. Sakine MEMİŞ, Adnan Menderes Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Selma ÖNCEL, Akdeniz Üniversitesi Antalya Sağlık Yüksekokulu

Doç. Dr. Sevim ÇELİK, Bülent Ecevit Üniversitesi Zonguldak Sağlık Yüksekokulu

Doç. Dr. Sevinç POLAT, Bozok Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Yeliz AKKUŞ, Kafkas Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Dergi İletişimi

Posta adresi: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ayvalı Mh.Gazze Cd. No:7 Etlik /Ankara/Türkiye

Web: http://hdergi.ybu.edu.tr

Email:hdergi@ybu.edu.tr
Telefon: 0 312 324-1555
Faks: 0 312 3218746

YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERDE MESLEKTE PROFESYONELLEŞMENİN İŞ DOYUMUNA ETKİSİ

EFFECT OF PROFESSIONALISM ON JOB SATISFACTION IN NURSES WHO WORK IN INTENSIVE CARE UNITS

Yılmaz, E., Vermişli, S.***

ÖZET

Amaç: Araştırma yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerde meslekte profesyonelleşmenin iş doyumuna etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu araştırmanın örneklemini Mayıs-Haziran 2013 tarihleri arasında Türkiye'nin Batı bölgesinde bir eğitim ve araştırma hastanesinin yoğun bakım ünitesinde çalışan 132 hemşire oluşturmuştur. Araştırma öncesinde etik kurul onayı ve hemşirelerden onam alınmıştır. Veriler yüz yüze görüşme yöntemi ile Kişisel Bilgi Formu, Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri ve İş Doyumu Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veriler SPSS 15.0 programında tanımlayıcı istatistikler, Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve Spearman Korelasyon analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri toplam puan ortalaması 120.28±19.35, İş Doyumu Ölçeği toplam puan ortalaması 33.80±10.11'dir. Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri ve İş Doyumu Ölçeği ile gelir düzeyi, çalışma biçimi, çalıştığı birimden memnun olma, mesleği sevme ve meslekte profesyonel olduğunu düşünme arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p<0.05$). İş Doyumu Ölçeği ile yaş ve çalışılan birim arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir ($p<0.05$). Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri ile İş Doyumu Ölçeği arasında düşük düzeyde pozitif yönde korelasyon bulunmuştur ($r=0.410$, $p=0.000$).

Sonuç: Araştırma sonucunda araştırma grubunun mesleki profesyonelliklerinin ve iş doyumlarının düşük olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda hemşirelerin profesyonellik ve iş doyumunun artırılmasına, çalışma koşullarının düzeltilmesine yönelik girişimlerin planlanması ve uygulanması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Meslek, profesyonellik, iş doyumu, yoğun bakım, hemşirelik.

ABSTRACT

Aim: This research was performed the purpose of determining effect of professionalism on job satisfaction in nurses who work in intensive care units.

Material and Method: The sample of cross-sectional and descriptive study consists of the 132 nurses who are working in a department of intensive care unit in an education and research hospital in western of Turkey, between May and June, 2013. Ethics commitee approval and informed consent is obtained from nurses before the study.Data is collected by; face-to-face interviews, personal information form, Professional Attitudes Inventory and Job Satisfaction Scale. The analyses of the data were obtained by using descriptive statistical, Mann Whitney U test, Kruskal Walles test and Spearman Correlation Analyses in SPSS 15.0.

Results: The mean total score of Professional Attitudes Inventory was 120.28±19.35, the mean total score of Job Satisfaction Scale was 33.80±10.11. Statistically significant difference between Professional Attitudes Inventory and Job Satisfaction Scale and the income level, working order, job satisfaction, enjoy the job, and thinking that professional occupation ($p<0.05$). There was a significant difference between Job Satisfaction Scale and age and working unit ($p<0.05$). There was a low levels positive correlation between the professionalism and job satisfaction ($r=0.502$, $p=0.000$).

Conclusion : As a result of research, professionalism and job satisfaction level of nurses were found low level. It is recommended that to plan and perform of attempts to increase nurses' professionalism and job satisfaction and reforming working conditions.

Keywords: Profession, professionalism, job satisfaction, intensive care unit, nursing.

Sorumlu Yazar: Doç. Dr. Emel Yılmaz,
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, MANİSA
Tel: 0 236 2391318
e-mail: emel.yilmaz@cbu.edu.tr

*Doç. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, MANİSA
**Uzm. Hemş., Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, MANİSA

Geliş Tarihi: 11.08.2015 Kabul Tarihi:30.05.2016

GİRİŞ

Yoğun bakım üniteleri yaşamı tehdit altında olan kişilere bakımın verildiği, birçok yaşam kurtarıcı aracın bulunduğu multidisipliner bir ekip yaklaşımının gerekli olduğu birimlerdir (1). Bu özel ortamlarda çok üstün bir teknolojik donanımın yanı sıra, alanında özel olarak eğitilmiş, profesyonel sağlık çalışanları ile hizmet sunulmaktadır (2). Yoğun bakım ünitelerinde özel amaçları ve becerileri olan hemşireler yoğun bir şekilde çalışmaktadır (3). Yoğun bakım hemşireliği, hemşirelik mesleğinin uygulama alanları içinde en zorudur. Bu bölümde çalışan hemşire teorik açıdan olduğu kadar pratik donanıma, bilgi birikimi ve yüksek bir motivasyon düzeyine sahip olmalıdır (4).

Profesyonellik belirli bir alanda yüksek düzeyde uzmanlık, bilgi, beceri, tutum ve davranış biçimidir (5, 6). Mesleki profesyonellik, mesleğe yönelik standartlarının oluşturulmasında ve kaliteli bakım verilmesinde önemlidir. Mesleki profesyonelliğin yetersiz olduğu durumlarda kişi, kurum ve hizmet kalitesi olumsuz yönde etkilenmektedir. İş doyumu ise, çalışanların iş yaşantılarına karşı gösterdikleri duygusal bir tepki olarak tanımlanmaktadır (7).

Yoğun bakımda kaliteli bakımın etkin olarak yürütülmesi için hemşirelerinin profesyonel davranışları önemlidir (6). Gerilim ve iş baskısının yoğun yaşandığı bu ortamlarda çalışma hemşirelerde oluşan stres iş doyumunu da olumsuz yönde etkilemektedir (4).

Son yıllarda artan hızlı toplumsal değişim ve teknolojik ilerlemelere ek olarak sağlık alanında da gelişmeler yaşanmaktadır (8). Bu gelişmelerle birlikte hemşirelik mesleği üyelerinin bakım verici rollerinin yanında eğitici, yönetici ve danışman vb. rolleri de ön plana çıkmaktadır. Böylece hemşirelik, geleneksel hemşirelik profilinden profesyonelliğe doğru bir geçiş yaşamaktadır. Profesyonel hemşirelik gelişen sağlık sistemi içerisinde hemşirelik mesleğinin önemli bölümünü oluşturmaktadır (9, 10). Hemşirelikte profesyonellik, kaliteli hasta bakımı vermenin yanı sıra hemşirelerin mesleklerine olan bakış açılarını da etkilemektedir. Hemşirelikte profesyonellik düzeyinin belirlenmesi ve ileriye yönelik iyileştirme çalışmalarının yapılması, mesleğe verilen önemin yükseltilmesi açısından önemli yer tutmaktadır (10-12). Hemşireler arasında profesyonelliğin yerleştirilmesi hasta bakım kalitesi, mesleki statü ve hizmet alan hastaların memnuniyet düzeyinde artış sağlayacaktır (9, 10).

Tüm bunlardan yola çıkılarak bu araştırma yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerde meslekte profesyonelleşmenin iş doyumuna etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel türdedir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın örneklemini Mayıs-Haziran 2013 tarihleri arasında Türkiye'nin Batı bölgesinde bir eğitim ve araştırma hastanesinin yoğun bakım ünitesinde çalışan 161 hemşire oluşturmuştur. Çalışmada örneklem seçimine gidilmeden evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Ancak, araştırmanın yapıldığı süre içinde doğum izni ve raporlu olan 29 hemşireye ulaşılamamıştır (Katılım hızı: %82). Araştırma kapsamına, yoğun bakım ünitesinde en az bir yıl çalışmış ve araştırmaya katılmaya istekli olan 132 hemşire alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri Mayıs-Haziran 2013 tarihleri arasında toplanmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanmış hemşirelere ait tanıtıcı özellikleri içeren kişisel bilgi formu, Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri (MPTE) ve İş Doyumu Ölçeği (İDÖ) kullanılarak toplanmıştır.

Kişisel bilgi formu araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olup iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, gelir durumu vb.) içeren yedi, ikinci bölüm ise mesleki özellikleri (toplam çalışma süresi, yoğun bakımda çalışma süresi, haftalık çalışma saati, çalıştığı bölümden memnuniyeti vb.) içeren 10 soru olmak üzere toplam 17 soruyu kapsamaktadır.

Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri (MPTE)

Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri, Erbil ve Bakır tarafından 2009 yılında geliştirilmiştir. Profesyonel olarak çalışan ebe ve hemşireler için uygun bir envanterdir. Ortalama 8-10 dakikada uygulanmakta ve mesleki eğitim ve gelişme, kişilerarası ilişkiler, sorunlara yaklaşım gibi konularda tutumu değerlendirmektedir. Likert tipi olup ölçekteki her bir ifade 5'den 1'e kadar puanlanmaktadır. Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri'nden alınacak en düşük puan 32, en yüksek puan ise 160'dır. Envanterin toplam puanı meslekte profesyonel tutum puanını vermektedir. Toplam puanın yüksekliği profesyonellik düzeyinin yükseldiğini göstermektedir. Envanterin Cronbach Alfa katsayısı 0.89, test-tekrar test korelasyon katsayısı ise r=0.97 olarak bulunmuştur (7).

İş Doyumu Ölçeği (İDO)

Hackman ve Oldham (1975) tarafından bireylerin işlerinden aldıkları doyumun düzeyini belirlemek amacıyla geliştirilmiş, yarım bırakılmış olumlu ifadelerden oluşan, 5 seçenekli 14 maddeden oluşan bir öz bildirim ölçeğidir. Puanların yüksekliği iş doyumunun arttığını göstermektedir (13).

Araştırmanın Uygulaması

Araştırma verileri yüz yüze görüşme tekniği ile yaklaşık 15-20 dakikada araştırmacı tarafından hemşirelerin uygun gördüğü gün ve saatte hemşire odasında toplanmıştır. Belirlenen günde ulaşılan hemşirelere araştırma ile ilgili bilgi verilmiş ve gönüllü olarak araştırmaya katılmak isteyen hemşirelere anketler (veri toplama formları) dağıtılmıştır. Hemşireler anketleri bireysel olarak kendileri okuyup cevaplamışlar ve cevaplamayı bitiren hemşireler anketleri araştırmacıya teslim etmişlerdir. Anketlerin cevaplanması süresince araştırmacı hemşirelerin yanında bulunmuş ve anketlerin bireysel olarak cevaplanmasını sağlamıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizi SPSS 15.0 paket programında yapılmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığı Kolmogrov Smirnov testi ile değerlendirilmiş ve bağımlı değişkenin puanlarının normal dağılmadığı saptanmıştır. Verilerin analizinde; sürekli ve sayımla elde edilen değişkenlerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler (sayı-yüzde, ortalama±ss minimum-maksimum, ortanca (%25-%75 çeyrek), Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma öncesinde bilimsel etik kuruldan onay (T.C. Sağlık Bakanlığı Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yerel Etik Kurulu 24/04/2013 tarih ve 35

nolu karar), araştırmanın yapıldığı hastaneden izin ve araştırmaya katılan hemşirelerden araştırmanın amacı anlatılarak sözel onamları alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma kapsamına Türkiye'nin Batı bölgesinde bir eğitim ve araştırma hastanesinin yoğun bakım ünitesinde çalışan hemşireler alınmıştır. Bu nedenle elde edilen sonuçlar araştırma kapsamına alınan hemşireleri temsil etmektedir ve sadece bu örneklem grubundaki özellikleri taşıyan hemşirelere genellenebilir.

BULGULAR

Tablo 1. Hemşirelerin Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı

Tanıtıcı Özellikler	Sayı	Yüzde
Yaş (Ort±SS)	31.48±6.44 (min:19 mak:50)	
32 ve altı	76	57.6
33 ve üstü	56	42.4
Cinsiyet		
Erkek	9	6.8
Kadın	123	93.2
Medeni durum		
Evli	66	50.0
Bekar	66	50.0
Eğitim düzeyi		
SML/Önlisans	46	36.8
Lisans ve üzeri	86	65.2
Gelir düzeyi		
Gelir giderden az	63	47.7
Gelir gider eşit/fazla	69	52.3
Çocuk sahibi olma durumu		
Çocuğu yok	81	61.4
Çocuğu var	51	38.6

Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 31.48±6.44 (min:19-mak:50) yıl, %57.6'sının 32 yaş ve altında, %93.2'sinin kadın, %50.0'ının evli, %65.2'sinin lisans ve üstü eğitim düzeyinde, %52.3'ünün gelirinin giderine eşit veya fazla ve %38.6'sının çocuk sahibi olduğu saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 2. Hemşirelerin Mesleki Özelliklerinin Dağılımı

Mesleki Özellikler	Sayı	Yüzde
Çalışılan birim		
Reanimasyon YB	49	37.1
GKDC-koroner YB	20	15.2
Yenidoğan /çocuk YB	43	32.6
Nöroloji-beyin cerrahisi YB	20	15.2
Yoğun bakımda çalışma süresi (Ort±SS)	3.34±2.8 (min:1 mak:18)	
3 yıl ve altı	84	63.6
4 yıl ve üzeri	48	36.4
Çalışma biçimi		
Sürekli gündüz	13	9.8
Sürekli nöbet	24	18.2
Gündüz+nöbet	95	72.0
İşten memnun olma durumu		
Çok az memnun	57	43.2
Biraz memnun	39	29.5
Çoğunlukla memnun	36	27.3
Hemşireliği sevme durumu		
Evet	91	68.9
Hayır	12	9.1
Kararsızım	29	22.0
Mesleği tekrar seçmeyi düşünme durumu		
Evet	52	39.4
Hayır	29	22.0
Bilmiyorum	51	38.6
Meslekte profesyonel olduğunu düşünme durumu		
Evet	88	66.7
Hayır	7	5.3
Kısmen	37	28.0
Meslekte profesyonel olamama nedenleri		
Eleman yetersizliği	102	77.3*
Malzeme yetersizliği	25	18.9*
Kırtasiye işleri	9	6.8*
Görev paylaşımında düzensizlik	43	32.6*
Diğer işler[#]	49	37.1*
Hizmet içi eğitim alma durumu		
Evet	127	96.2
Hayır	5	3.8
Bir iki defa bilimsel toplantı ve kongreye gitme durumu		
Evet	40	30.3
Hayır	92	69.7

**Evet cevabı verenlerin yüzdesidir*

[#] Hasta ve çalışan haklarında yetersizlik, iş yükü fazlalığı, rol karmaşası

GKDC: Göğüs Kalp Damar Cerrahisi, YB: Yoğun bakım

Tablo 2 de görüldüğü gibi araştırmaya katılan hemşirelerin %37.1'inin reanimasyon yoğun bakım ünitesinde çalıştığı, yoğun bakımda çalışma süresi ortalamasının 3.34±2.80 (min:1-mak:18) yıl, %63.6'sının üç yıl ve daha az süredir yoğun bakımda çalıştığı, %72.0'ının gündüz+nöbet olarak vardiyalı çalıştığı ve %27.3'ünün yaptığı işten çoğunlukla memnun olduğu, %68.9'unun hemşireliği sevdiği, %39.4'ünün hemşireliği tekrar seçebileceği, %66.7'sinin hemşirelikte kendisini profesyonel olarak düşündüğü, %77.3'ünün eleman yetersizliğinin profesyonelleşmeyi olumsuz yönde etkilediği, %96.2'sinin düzenli olarak hizmet içi eğitim aldığı ve %30.3'ünün bir iki defa bilimsel kongre ve toplantılara katıldığı saptanmıştır.

Tablo 3'te hemşirelerin ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları ve ortancaları verilmiştir. MPTE puan ortalaması 120.28±19.35 (min:72-mak:160), ortancası 121.50 (çeyrekler arası genişliği=108.25-134.75) dir. İDÖ puan ortalaması 33.80±10.11 (min:14-mak:62), ortancası 32.00 (çeyrekler arası genişliği=25.00-39.00) dir.

Tablo 4'de İDÖ ve MPTE arasındaki korelasyon verilmiştir. İş doyumu ile meslekte profesyonellik arasında pozitif yönde düşük korelasyon bulunmuştur. Meslekte profesyonellik düzeyi arttıkça iş doyumu da artmaktadır.

Tablo 5'te MPTE ile İDÖ puanları ile değişkenler karşılaştırıldığında; yaş grubu ile İDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (z=-2.257, p=0.024). 32 ve altı yaş grubunda olan hemşirelerin İDÖ sıra ortalamaları daha yüksektir. Eğitim düzeyi ile MPTE ve İDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (p>0.05). Gelir düzeyi ile MPTE ve İDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir (sırası ile; z=-2.014, p=0.044; z=-3.483, p=0.000). Geliri giderine eşit ya da fazla olan hemşirelerin MPTE ve İDÖ sıra ortalamaları daha yüksektir. Çalışılan birim ile İDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (χ^2=16.716, p=0.001). Yenidoğan çocuk yoğun bakım ünitesinde çalışan hemşirelerin İDÖ sıra ortalamaları daha yüksektir. Çalışma biçimi ile MPTE ve İDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir (sırası ile; χ^2=13.465, p=0.001; χ^2=-14.501, p=0.001). Sürekli gündüz çalışan hemşirelerin sıra ortalamaları daha yüksektir. İşinden memnun olma durumu ile MPTE ve İDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (sırası ile; χ^2= 23.825, p=0.000; χ^2=15.050, p=0.001). İşinden memnun olan hemşirelerin sıra ortalamaları daha yüksektir. Yoğun bakımda çalışma süresi ile MPTE ve İDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmemiştir (p>0.05).

Tablo 3. Hemşirelerin Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri ve İş Doyumu Ölçeği Puanlarına Göre Dağılımı

Ölçekler	Ort±SS (Min-Mak)	Ortanca (%25-%75 çeyrek)
Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri	120.28±19.35 (min:72-mak:160)	121.50 (108.25-134.75)
İş Doyumu Ölçeği	33.80±10.11 (min:14-mak:62)	32.00 (25.00-39.00)

Tablo 4. Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri ve İş Doyumu Ölçeği Arasındaki İlişki

Ölçekler	İş Doyumu Ölçeği	Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri
İş Doyumu Ölçeği	-	410**
Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri	410**	-

**p<0.0

Tablo 5. Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri ve İş Doyumu Ölçeği Puanlarının Bağımsız Değişkenler ile Karşılaştırılması

		Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri				İş Doyumu Ölçeği			
Ölçekler	**Sayı**	**Sıra ort**	**Ortanca (%25-%75 çeyrek)**	**Test İstatistiği**	**p**	**Sıra ort.**	**Ortanca (%25-%75 çeyrek)**	**Test İstatistiği**	**p**
Yaş									
32 ve altı	76	66.69	119.00 (108.25-135.00)	-0.067*	0.947	72.94	33.00 (28.00-39.75)	-2.257*	**0.024**
33 ve üstü	56	66.24	124.00 (108.25-133.75)			57.76	30.00 (24.25-36.50)		
Eğitim düzeyi									
SML/önlisans	46	65.04	120.00(106.75-133.25)	-0.320*	0.749	70.12	32.00(27.25-39.75)	-0.796*	0.426
Lisans ve üzeri	86	67.28	122.50(108.75-135.00)			64.56	31.00(25.00-38.25)		
Gelir düzeyi									
Gelir giderden az	63	59.48	116.00(101.00-134.00)	-2.014*	**0.044**	54.38	30.00 (24.00-35.00)	-3.483*	**0.000**
Gelir gidere eşit/fazla	69	72.91	123.00 (114.00-135.00)			77.57	35.00 (29.00-42.50)		
Çalışılan birim									
Reanimasyon YB	49	59.13	116.00(103.00-134.50)	1.741*	0.628	61.26	31.00(25.00-37.00)	16.716**	**0.001**
GKDC-Koroner YB	20	52.45	123.00(105.25-137.50)			66.00	28.00(24.00-37.25)		
Nöroloji-Beyin Cer.YB	20	57.10	123.00(107.25-134.50)			69.30	29.50(24.25-35.00)		
Yenidoğan /Çocuk YB	43	85.80	124.00(113.00-132.00)			71.41	37.00(31.00-46.00)		
Çalışma biçimi									
Sürekli gündüz	13	103.85	139.00(128.00-150.50)	13.465**	**0.001**	101.58	50.00(35.50-53.50)	14.501**	**0.001**
Sürekli nöbet	24	68.33	116.00(101.25-125.75)			54.63	32.00(28.25-38.75)		
Gündüz+nöbet	95	60.93	121.00(108.00-130.00)			64.70	31.00(25.00-37.00)		
İşten memnun olma durumu									
Çok az memnun	57	55.74	114.00(97.00-125.00)	23.825**	**0.000**	50.94	30.00(24.00-36.00)	15.050**	**0.001**
Biraz memnun	39	63.40	122.00(107.00-132.00)			66.94	31.00(25.00-37.00)		
Çoğunlukla memnun	36	86.90	132.50(118.75-146.50)			90.67	38.00(30.25-50.75)		
Yoğun bakımda çalışma süresi									
3 yıl ve altı	84	61.79	116.00(106.25-132.75)	-0.722	0.470	64.68	32.00 (25.00-38.75)	-1.874	0.061
4 yıl ve üzeri	48	74.75	125.50(114.25-136.00)			69.68	32.00(28.00-40.75)		
Hemşireliği sevme durumu									
Evet	91	73.60	126.00(116.00-138.00)	31.105**	**0.000**	78.95	34.00(28.00-40.00)	12.573**	**0.002**
Hayır	12	36.21	93.50(83.25-124.75)			36.42	24.50(20.75-28.75)		
Kararsızım	29	56.76	109.00(101.00-114.50)			39.90	30.00(25.00-36.00)		
Mesleği tekrar seçmeyi düşünme durumu									
Evet	52	82.58	127.00(121.25-140.00)	23.967**	**0.000**	86.52	35.50(30.00-48.50)	18.977**	**0.000**
Hayır	29	45.03	110.00(88.50-131.00)			49.69	25.00(23.50-33.50)		
Bilmiyorum	51	62.31	115.00(104.00-128.00)			55.65	31.00(28.00-37.00)		
Meslekte profesyonel olduğunu düşünme									
Evet	88	72.75	126.00(114.50-138.75)	25.896**	**0.000**	78.45	34.00(28.25-41.50)	7.201**	**0.027**
Hayır	7	49.14	101.00(80.00-125.00)			38.57	25.00(23.00-39.00)		
Kısmen	37	54.92	110.00(92.50-120.00)			43.35	30.00(25.00-35.50)		

*****Mann Whitney U testi*

*** Kruskal Wallis testi*

Hemşireliği sevme durumu ile MPTE ve İDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (sırası ile; χ^2=31.105, p=0.000; χ^2=12.573, p=0.002). Hemşireliği sevenlerin sıra ortalamaları daha yüksektir. Mesleği tekrar seçmeyi düşündüğünü ifade etme durumu ile MPTE ve İDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı fark

bulunmuştur (sırası ile; χ^2=23.967, p=0.000; χ^2=18.977, p=0.002). Mesleği tekrar seçmeyi düşündüğünü ifade eden hemşirelerin sıra ortalamaları daha yüksektir. Meslekte profesyonel olduğunu düşünme durumu ile MPTE ve İDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir (sırası ile; χ^2=25.896, p=0.000; χ^2=7.201, p=0.027). Meslekte profesyonel olduğunu düşünen hemşirelerin sıra ortalamaları daha yüksektir (Tablo 5).

TARTIŞMA

Hemşirelik sağlık hizmetlerinin her alanında etkin olan bir meslektir (14). Bu meslek geleneksel hemşirelik modelinden profesyonelliğe doğru bir süreç yaşamaktadır (8). Yoğun bakımlarda çalışan hemşireler güvenli ve kaliteli bakımın verilmesinde önemli role sahiptir (15). Bu nedenle, yoğun bakımlarda organize olmuş, çalışmayı seven, profesyonel hemşirelerin en iyi sağlık hizmeti verebilmelerinde yaptıkları işten memnun olmaları, doyum almaları; mutlu, üretken ve verimli olmaları önemlidir (14,15).

Bu çalışmada hemşirelerin %63.6'sının üç ve daha az yıldır yoğun bakım ünitesinde çalıştıkları saptanmıştır. Kavaklı ve ark.nın (3) yoğun bakım hemşirelerinin profesyonellik davranışlarını inceledikleri çalışmada hemşirelerin %61.0'ının bu ünitelerde 1-5 yıldır çalıştıkları belirlenmiştir. Benzer şekilde Aytekin ve Kurt'un (16) yenidoğan yoğun bakım hemşirelerinin iş doyumunu değerlendirdikleri çalışmada hemşirelerin %43.0'ının bu bölümde 2-4 yıldır çalıştıkları bildirilmiştir. Araştırma bulgularımız literatüre paralellik göstermektedir. Yoğun bakım üniteleri yoğun iş yükünün yaşandığı alanlar olduğu için bu birimlerde hemşirelerin daha kısa süre çalıştıkları düşünülmektedir.

Çalışmada MPTE puan ortalaması 120.28±19.35 olarak saptanmıştır. Çelik ve arkadaşları (12) cerrahi kliniklerinde çalışan hemşirelerin MPTE puanını 135.84±15.27 olarak bulmuşlardır. Dikmen ve ark.nın (10) hemşirelerin profesyonel tutumlarını değerlendirdiği çalışmada MPTE puan ortalaması 140.28.01±11.99 olarak belirlenmiştir. Beydağ ve Arslan (11) ile Karamanoğlu ve ark. (9) tarafından yapılan çalışmalarda da, hemşirelerin iyi düzeyde profesyonel tutum sergiledikleri bildirilmiştir. Bulgularımız literatürden düşüktür. Araştırma kapsamına alınan hemşirelerin profesyonellik düzeyinin daha düşük olduğu görülmektedir. Bulgular yoğun bakım hemşirelerinin, hemşireliği profesyonel bir meslek olarak yeterli düzeyde algılayamadığı ve hemşirelik mesleğinin gereklerini yerine getiremediğini düşündürmektedir. Meslek üyelerinin doyumu ve mesleki standartların şekillendirilmesinde meslekte profesyonellik önemlidir. Yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerin eğitim düzeyindeki farklılıklar, hastanelerin hiyerarşik yapısı, yoğun iş yükü, görev tanımları dışında yer alan işlerin yapılması, eleman ve araç gereç yetersizliği, iş güvenliğinin yeterince sağlanamaması ve düşük ücret gibi pek çok olumsuz etken hasta bakımının niteliğini etkilemekte, dolayısıyla profesyonelleşmesini de geciktirmektedir. Bu durumun hemşirelerin profesyonellik ile ilgili davranışlarına yansıdığı kanısındayız.

Yoğun bakım hemşirelerinin İDÖ puan ortalaması 33.80±10.11 olarak saptanmıştır. Yapılan çalışmalarda yoğun bakım hemşirelerinin iş doyumlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir (14, 17). Farklı bölümlerde çalışan hemşirelerin iş doyumlarının incelendiği diğer çalışmalarda da hemşirelerin iş doyumlarının benzer şekilde orta düzeyde olduğu bildirilmiştir (18-20). Yurt dışında yapılan çalışmalarda Cortese'nin (21)

İtalya'da 512 yoğun bakım hemşiresi ile yaptığı çalışmada iş doyumunun düşük olduğu, Doef ve ark.nın (22) Doğu Afrika'daki 309 hemşire ile yaptıkları çalışmada da hemşirelerin iş doyumlarının düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu çalışmadan elde edilen iş doyumu puanları diğer çalışmalardan düşüktür. İş doyumunu olumsuz yönde etkileyen faktörlerin tekrar gözden geçirilmesinin yararlı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca konu ile ilişkili çalışma sonuçları ülkemizde hemşirelerin genel olarak mesleklerinden ve çalışma koşullarından beklentilerinin tam olarak karşılanmadığını göstermektedir.

Çelik ve Hisar'ın (23) hemşirelerin profesyonellik davranışının iş doyumuna etkisini inceledikleri çalışmada profesyonellik ile iş doyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yapılan diğer çalışmalarda da profesyonelliğin iş doyumunda önemli bir faktör olduğu bildirilmiştir (24,25). Araştırma bulgularımız literatür ile uyumluluk göstermektedir.

Çalışmada 32 ve altı yaş grubunda olan hemşirelerin İDÖ sıra ortalamaları daha yüksektir. Uganda'daki 333 hemşire ile yapılan bir çalışmada gençlerde iş doyumu daha yüksek saptanmıştır (26). Literatürde yaş ile iş doyumu arasında ilişki olmadığını gösteren çalışmalar bulunmakla birlikte (27-30), yaş artışına paralel olarak iş doyumunun da arttığını belirten çalışmalar da vardır (31-33). Araştırma bulgularımız ülkemizde yapılan araştırma sonuçlarından farklıdır. İş doyumunun 33 yaş ve üzeri olan hemşirelerde düşük olması yoğun bakım ortamının çok karmaşık, yorucu ve aşırı iş yükü nedeni ile yoğun performans gerektirmesine bağlı olarak iş doyumlarının da azalması ile açıklanabilir. Eğitim düzeyi ile MPTE ile İDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Karamanoğlu ve ark.nın (9) çalışmasında benzer şekilde eğitim düzeyi ile MPTE arasında anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir. Araştırma bulgularımız literatür ile uyumludur. Hemşirelerin iş doyumunun incelendiği bazı çalışmalarda eğitim düzeyi ile iş doyumu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır (20, 30, 34). Literatürde hemşirelerin mesleki deneyim ve eğitim düzeyleri yükseldikçe mesleki otonomisinin arttığı dolayısıyla iş doyumunun da arttığı belirtilmektedir (35, 36). Bu çalışmada istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamakla birlikte lisans ve üzeri mezunların İDÖ sıra ortalamaları daha düşüktür. Araştırma bulguları literatüre uygunluk göstermemektedir. Lisans ve üzeri eğitim düzeyine sahip hemşirelerin mesleğe yüksek beklentilerle başlamaları, daha fazla başarı hissi ve çalışma süresince bir takım engellerle karşılaşmalarının iş doyumlarının düşük olmasında etkili olabileceği görüşündeyiz.

Geliri giderine eşit ya da fazla olan hemşirelerin MPTE ve İDÖ ölçekleri sıra ortalamaları daha yüksektir. Bu beklenen bir durumdur. Yoğun bakımda çalışan hemşirelerin eğitimlerine, iş yoğunluğuna ve çalışma saatlerine uygun olmayan ücretle çalışmalarının mesleki profesyonelliği ve iş doyumunu olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir.

Yenidoğan/çocuk yoğun bakımında çalışan hemşirelerin İDÖ sıra ortalamaları yüksektir. Literatürde çocuk ve yenidoğan hemşirelerinin iş doyumu puanlarının orta düzey olduğu belirlenmiştir (2, 16). Bulgularımız literatüre paralellik göstermektedir.

Sürekli gündüz çalışan hemşirelerin MPTE ve İDÖ sıra ortalamaları daha yüksektir. Yapılan diğer çalışmalarda da gece çalışan hemşirelerin iş doyumlarının azaldığı belirlenmiştir (14, 37, 38). Dikmen ve ark.nın (10) çalışmasında nöbet tutmayan hemşirelerin MPTE puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Beydağ ve Arslan'ın (11) çalışmasında nöbet sayısı artıkça hemşirelerin

profesyonelliğe karşı tutumlarının azaldığı belirlenmiştir. Vardiyalı çalışma sistemi uyku düzenini bozarak kişileri fizyolojik ve psikolojik olarak etkilemektedir. Araştırma bulguları literatür ile benzerlik göstermektedir.

İşinden memnun olan, hemşireliği seven ve tekrar imkan olsa hemşireliği seçebileceğini ifade eden hemşirelerin MPTE ile İDÖ sıra ortalamaları yüksektir. Hemşirelerin profesyonellik durumlarının incelendiği diğer çalışmalarda da mesleğini seven ve bu mesleği yapmaktan memnun olduğunu belirten hemşirelerin profesyonelliğe yönelik tutumları daha yüksek bulunmuştur (10, 11). Hemşireliği severek yapmanın iş doyumunu ve memnuniyeti arttırarak motivasyonu olumlu yönde etkilediği ve bunun da meslekte profesyonelliği geliştirdiği kanısındayız.

Literatürde yaptıkları işten memnun olanların iş doyumlarının daha yüksek olduğu bildirilmiştir (14, 39). Araştırma bulguları literatüre paralellik göstermektedir. Bu durum bireyin istediği, sevdiği, kişiliğine uygun olduğunu düşündüğü bir işte çalışıyor olmasının iş doyumunu olumlu yönde etkilediği şeklinde yorumlanabilir.

Yoğun bakımda çalışma süresi ile MPTE ve İDÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmemesine karşın, yoğun bakımda daha uzun süre çalışan hemşirelerin MPTE sıra ortalaması daha yüksektir. Yapılan araştırmalarda çalışma süresi arttıkça hemşirelikte profesyonellik düzeyinin azaldığı saptanmıştır (11, 23). Bu sonuç bizim bulgularımızdan farklıdır. Hemşirelerin yoğun bakımda çalışma süresi arttıkça, çalışma koşullarını benimseme ve deneyimlerinin zenginleşmesi nedeniyle profesyonellik düzeylerinin arttığı düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda araştırma grubunun mesleki profesyonelliklerinin ve iş doyumlarının düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda hemşirelerin profesyonellik ve iş doyumunun artırılmasına ve çalışma koşullarının düzeltilmesine yönelik girişimlerin planlanması ve uygulanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Terzi B, Kaya N. Yoğun bakım hastasında hemşirelik bakımı. Yoğun Bakım Dergisi 2011;1:21-25.

2. Yıldız N, Kanan N. Yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerde iş doyumunu etkileyen faktörler. Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi 2005;9(1-2):8-13.

3. Kavaklı Ö, Uzun Ş, Arslan F. Yoğun bakım hemşirelerinin profesyonel davranışlarının belirlenmesi. Gülhane Tıp Dergisi 2009;51:168-173.

4. Turgay M. Yoğun bakım ünitesinde çalışan hemşirelerde stres. Yoğun Bakım Hemşireleri Dergisi 2001;5(2):80-82.

5. Yıldırım A**.** Meslekleşme süreci ve hemşirelik. Hemşirelik Forumu 2001;4(1):23-25.

6. Gökçora İH. Profesyonelliğe saygı! Üniversite ve Toplum 2005;5(3):1-6.

7. Erbil N, Bakır A. Meslekte Profesyonel Tutum Envanterinin geliştirilmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 2009;6(1):290-302.

8. Adıgüzel O, Tanrıverdi H, Özkan DS. Mesleki profesyonellik ve bir meslek mensupları olarak hemşireler örneği. Yönetim Bilimleri Dergisi 2011;9(2):239-259.

9. Karamanoğlu YA, Özer GF, Tuğcu A. Denizli ilindeki hastanelerin cerrahi

kliniklerinde çalışan hemşirelerin mesleki profesyonelliklerinin değerlendirilmesi. Fırat Tıp Dergisi 2009;14(1):12-17.

10. Dikmen YD, Yönder M, Yorgun S, Usta YY, Umur S, Aytekin A. Hemşirelerin profesyonel tutumları ile bunu etkileyen faktörlerin incelenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2014;17(3):158-164.

11. Beydağ KD, Arslan H. Kadın doğum kliniklerinde çalışan ebe ve hemşirelerin profesyonelliklerini etkileyen faktörler. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2008;3(7):75-87.

12. Çelik S, Ünal Ü, Saruhan S. Cerrahi kliniklerde çalışan hemşirelerin mesleki profesyonelliklerinin değerlendirilmesi. İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi 2012;20(3):193-199.

13. Hackman JR, Oldham GR. Development of the job diagnostic survey. Journal of Applied Psycholgy 1975;60:159-170.

14. Kahraman G, Engin E, Dülgerler Ş. Yoğun Bakım Hemşirelerinin İş Doyumları ve Etkileyen Faktörler. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi 2011;4(1):12-18.

15. Hatipoğlu S. Cerrahi yoğun bakım hemşireliği ilkeleri. Gülhane Tıp Dergisi 2002;44:475–479.

16. Aytekin A, Kurt FY. Yenidoğan yoğun bakım kliniğinde çalışan hemşirelerde iş doyumu ve etkileyen faktörler. İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi 2014;4(1):51-58.

17. Engin E, Özgür G. Yoğun bakım hemşirelerinin uyku düzen alışkanlıkları ile iş doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2004;20(2):45-55.

18. Çam O, Akgün E, Gümüş BA, Bilge A, Keskin ÜG. Bir ruh sağlığı ve hastalıkları hastanesinde çalışan hekim ve hemşirelerin klinik ortamlarını değerlendirmeleri ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Anadolu Psikiyatri Dergisi 2005;6:213-220.

19. Küçükyılmaz Ü, Gök Özer F, Taşcı KD. Denizli Devlet Hastanesi'nde çalışan hemşirelerin iş doyum düzeylerinin belirlenmesi. Hemşirelik Forumu Dergisi 2006;4:37-46.

20. Tilev S, Beydağ KD. Hemşirelerin iş doyum düzeyi. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi 2014;3(1):140-147.

21. Cortese C. Predictors of critical care nurses' intention to leave the unit, the hospital, and the nursing profession. Open Journal of Nursing 2012;2:311-326.

22. Doef M, Mbazzi FB, Verhoeven C. Job conditions, job satisfaction, somatic complaints and burnout among East African nurses. Journal of Clinical Nursing 2012;21(11-12):1763-1775.

23. Çelik S, Hisar F. The influence of the professionalism behaviour of nurses working in health institutions on job satisfaction. International Journal of Nursing Practice 2012;18(2):180-187.

24. Fung-kam L. Job satisfaction and autonomy of Hong Kong registered nurses. Journal of Advanced Nursing 1998;27(2):355-363.

25. Hwang IJ. Lou F, Han SS, Cao F, Kim WO, Li P. Professionalism: the major factor influencing job satisfaction among Korean and Chinese nurses. International Nursing Review 2009;56 (3):313–318.

26. Nabirye R.C, Brown KC, Pryor ER, Maples EH. Occupational 26tres, job satisfaction and job performance among hospital nurses in Kampala, Uganda. Journal of Nursing Management 2011;19(6):760–768.

27. Kurçer MA. Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi hemşirelerinin iş doyumu ve tükenmişlik düzeyleri. Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2005;2(3):10-15.
28. Krogstad U, Hofoss D, Veenstra M, Hjortdahl P. Predictors of job satisfaction among doctors, nurses and auxiliaries in norwegian hospitals: relevance for micro unit culture. Human Resources for Health 2006;4(3):1-8.
29. Akyol DA. Hemodiyaliz sağlık çalışanlarının hasta bakım uygulamaları ve iş doyumlarının incelenmesi. Nefroloji Hemşireliği Dergisi 2007:62–68.
30. Aksoy N, Polat C. Akdeniz bölgesindeki bir ilde üç farklı hastanenin cerrahi birimlerinde çalışan hemşirelerin iş doyumu ve etkileyen faktörler. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi 2013;10(2):45-53.
31. Söylemez D, Sur H, Cebeci D. Hemşirelerin iş doyumu ile ilgili bir meta analiz çalışması. Hastane Yönetimi Dergisi 2005;Nisan- Mayıs-Haziran:34-41.
32. Cortese CG. Job satisfaction of Italian nurses: an exploratory study. Journal of Nursing Management 2007;15(3):303-312.
33. Kuzulugil Ş. Kamu hastaneleri çalışanlarında iş tatminini etkileyen faktörlerin incelenmesine yönelik bir araştırma. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi 2012;41(1):129-141.
34. Gider O. Eğitim ve araştırma hastanelerinde çalışan personelin örgütsel bağlılık, örgütsel güven ve iş doyum düzeylerinin araştırılması. Yönetim Dergisi 2010;21(65):81-105.
35. Finn CF. Autonsmy an important compunent for nurses job satisfaction. International Journal of Nursing Studies 2001;38(3):349-357.
36. Çetinkaya A, Özbaşaran F. Üniversite hastanesinde görev yapan hemşirelerin iş doyumu düzeyleri ve etkileyen faktörler. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi 2004;20(1):57-76.
37. Aydın R, Kutlu Y. Hemşirelerde iş doyumu ve kişilerarası çatışma ile ilgili değişkenler ve iş doyumun çatışma eğilimi ile olan ilişkisinin incelenmesi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2001;5(2):37-45.
38. Kundak Z, Taş HÜ, Keleş A, Eğicioğlu H. Bir üniversite hastanesinde hemşirelik mesleğinde iş tatmini ve motivasyon. Kocatepe Medical Journal 2015;16(1):1-10.
39. Durmuş S, Günay O. Hemşirelerde iş doyumu ve anksiyete düzeyini etkileyen faktörler. Erciyes Tıp Dergisi 2007;29(2):139-146.

Bu çalışma, 21-24 Kasım 2013 tarihlerinde 8. Ulusal Cerrahi ve Ameliyathane Hemşireliği Kongresi'nde poster bildiri olarak sunulmuştur.

Kişiler

Hakem Kurulu (Bilimsel Danışman Kurulu)

Prof. Dr. Ayfer TEZEL, Ankara Üniversitesi Halk Sağlığı AD

Prof.Dr Aygül Akyüz, Koç Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr. Alim KAYA, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Prof. Dr. Ayşe Ferda OCAKÇI, Marmara Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr Fatma ÖZ, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Prof.Dr Füsun TERZİOĞLU, Hacettepe Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr Feray GÖKDOĞAN, İzzet Baysal Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof.Dr Gülşen TERAKYE, Melikşah Üniversitesi Psikiyatri Hemşireliği AD

Prof. Dr. Gülşen VURAL, Gazi Üniversitesi Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr Gülümser KUBİLAY, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr Besti ÜSTÜN, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr. Hatice BOSTANOĞLU, Gazi Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr. Hediye ARSLAN, İstanbul Bilim Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr. Hicran ÇAVUŞOĞLU, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr Hülya OKUMUŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi Doğum Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr. Hülya UÇAR, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi

Prof.Dr. Kafiye EROĞLU, Koç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Doğum Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr Lale BÜYÜKGÖNENÇ, Koç Üniversitesi Sağlık Bilimlari Fakültesi

Prof. Dr Lale TAŞKIN, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Mehtap TAN, Atatürk Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof.Dr Nuran KÖMÜRCÜ, Marmara Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr Nurhan BAYRAKTAR, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof.Dr Nursan ÇINAR, Sakarya Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr. Selma GÖRGÜLÜ, Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Yurdagül ERDEM, Kırıkkale Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof.Dr Sevilay ŞENOL ÇELİK, Hacettepe Üniversitesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr. Suzan YILDIZ, Haliç Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Prof. Dr Zeynep CANLI ÖZER, Akdeniz Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Ayda ÇELEBİOĞLU, Atatürk Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Ayfer ELÇİGİL, Koç Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Candan ÖZTÜRK, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Hemşirelik Bölümü

Doç.Dr Celale Tangül ÖZCAN, GATA Hemşirelik Yüksekokulu Psikiyatri Hemşireliği AD

Doç. Dr. Duygu ARIKAN, Atatürk Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç.Dr Emel EGE, Necmettin Erbakan Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Emine İYİGÜN, GATA Hemşirelik Yüksekokulu

Doç. Dr. Gül ERTEM, Ege Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Handan ZİNCİR, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Doç. Dr. Hatice ÇİÇEK, GATA İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Hatice YILDIZ, Marmara Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Hicran AYDIN BEKTAŞ, Akdeniz Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Hülya BULUT, Hacettepe Üniversitesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç.Dr Leyla Özdemir, Hacettepe Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği ABD

Doç. Dr. Meral Kelleci, Cumhuriyet Üniversitesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği

Doç. Dr. Mukadder MOLLAOĞLU, Cumhuriyet Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Nuran GÜLER, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Doç. Dr. Nurcan Çalışkan, Gazi Üniversitesi Hemşirelik Esasları AD

Prof. Dr. Sabire YURTSEVER, Mersin Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Nurdan DEMİRCİ, Marmara Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr Rana YİĞİT, Mersin Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği

Doç. Dr. Sakine MEMİŞ, Adnan Menderes Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Selma ÖNCEL, Akdeniz Üniversitesi Antalya Sağlık Yüksekokulu

Doç. Dr. Sevim ÇELİK, Bülent Ecevit Üniversitesi Zonguldak Sağlık Yüksekokulu

Doç. Dr. Sevinç POLAT, Bozok Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD

Doç. Dr. Yeliz AKKUŞ, Kafkas Üniversitesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD

Dergi İletişimi

Posta adresi: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ayvalı Mh.Gazze Cd. No:7 Etlik /Ankara/Türkiye

Web: http://hdergi.ybu.edu.tr

Email:hdergi@ybu.edu.tr
Telefon: 0 312 324-1555
Faks: 0 312 3218746